

Büyükşehir Belediyeleri ile İlçe Belediyeleri Arasındaki Uyuşmazlıklar Üstüne Güncel Tartışmalar

Doç. Dr. İlker GÜNDÜZÖZ
Hukuk Müşaviri

Çalışmanın amacı büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasındaki yetki ve görev uyuşmazlığı konusunda güncel tartışmalar olduğu için, Hukuk Müşavirliğine intikal eden ve Bakanlık görüşü haline gelmiş konular incelenmektedir.

GİRİŞ

Büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasındaki ilişkinin iyi ve açık tanımlanması gerekmektedir. Uygulamada büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasında yetki ve görev uyuşmazlığı çıktığı; çözümü için İçişleri Bakanlığı'na konunun intikal ettiği birçok olay görülmektedir. Bu çalışmada büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasında yaşanan güncel yetki ve görev uyuşmazlıkları tartışılacaktır. Aslında

konu, literatürde mali tevzin olarak bilinen yaklaşım çerçevesinde ortaya konmaktadır. Mali tevzin yerel yönetimlerin görevleri ile uygun gelir kaynakları ile donatılmalarıdır. Mali tevzin yerine akçal denkleştirme kavramı da kullanılmaktadır. Yabancı literatürde kavram fiscal federalism veya intergovernmental relationship (idarelerarası ilişki) kavramları ile ele alınmaktadır. İdarelerarası ilişki başlığı, konunun yalnız mali boyutu olmadığı, birden fazla idare arasında yetki ve görev paylaşımının da dengeli olması gerektiği-

ni vurgulamaktadır. Bu yönüyle mali tevzinin aslında kapsamına giren, ancak adlandırma nedeniyle çağrıştırmadığı idarelerarası yetki ve görev paylaşımı öne çıkabilmektedir. İdarelerarası ilişki, birden fazla farklı yerel yönetim arasında olabileceği gibi, yerel yönetimler ile merkezi idareyi de kapsayabilir.

Çalışmanın amacı büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasındaki yetki ve görev uyumsuzluğu konusunda güncel tartışmalar olduğu için, Hukuk Müşavirliğine intikal eden ve Bakanlık görüşü haline gelmiş konular incelenmektedir. Bir başka ifadeyle, çalışmanın metodolojisi İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğince tesis edilen çeşitli uyumsuzluk konusu görüşlerin analizine dayalı olacaktır.

Uyumsuzluk konuları çok çeşitli olabilmekle birlikte, çeşitli hizmetlerin hangi belediye tarafından sunulacağı; imara ilişkin görevler; vergi ve diğer gelirlerin paylaşımı; ruhsat yetkisine ilişkin işlemler; adlandırmaya ilişkin işlemler konularında yoğunlaşmaktadır.

1. ÇEŞİTLİ HİZMETLERİN HANGİ BELEDİYE TARAFINDAN SUNULACAĞI

Aynı alanda iki idarenin farklı yetki ve görevlerle donatıldığı durumlarda bir hizmetin hangi idare tarafından yürütüleceği sorun olabilmektedir. Bu uyumsuzluk üç yönlü olabilir. Birincisi idarelerden biri hizmeti diğerinin yapmasını isteyebilir. İkincisi idarelerden ikisi de hizmete isteksiz olabilir. Üçüncüsü, her iki idare de aynı hizmeti yapmaya istekli olabilir. Her bir hizmet bir maliyet barındırdığına göre, iki idarenin de hizmete talip olması ihtimalinin düşük olduğu değerlendirilse de uygulamada aksine durumlara rastlanmaktadır. Özellikle hizmete dayalı olarak bir gelir elde edilmesi ya da yetki alanı-

na bağlanmış ilân ve Reklam Vergisi türünden gelir doğabilme durumu bu hususa örnektir. Aşağıda çeşitli hizmetlerin hangi belediye tarafından sunulması gerektiği hususuna ilişkin uyumsuzluklar örneklendirilmektedir.

- i) Konuya ilişkin olarak; “... *İlçe Belediyesinin içme suyu inşaatı işinin, 6360 sayılı Kanun kapsamında Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca* ... Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresine devredildiği, ihale konusuyla ilgili Yer Teslim Tutanağının D-) Diğer ilgili Hususlar Bölümünün 5’inci fıkrasında “*Tesis inşaatı sözleşmesi kapsamında bulunan içme suyu şebeke hatlarının ve abone bağlantılarının yapımı sırasında bozulacak yol kaplamalarının onarımı Belediyesince yapılacaktır.*” ibaresinin bulunduğu bahisle, çalışmalar sırasında bozulan yol kaplamaları ve yaya kaldırımlarının onarımının ... Büyükşehir Belediyesi tarafından mı, ... İlçe Belediyesi tarafından mı yapılacağı hususunda...” Bakanlık görüşü istenilmektedir.¹

Özetle verilen görüş; 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun “*Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları*” başlıklı 7’ nci maddesinde; “*Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:*

...

- g) (Değişik: 12.11.2012-6360/7 Md.) Büyükşehir belediyesinin yetki alanındaki mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolları yapmak, yaptırmak, bakım ve

onarımı ile bu yolların temizliği ve karla mücadele çalışmalarını yürütmek; kentsel tasarım projelerine uygun olarak bu yerlere cephesi bulunan yapılara ilişkin yükümlülükler koymak; ilân ve reklam asılacak yerleri ve bunların şekil ve ebadını belirlemek; meydan, bulvar, cadde, yol ve sokak ad ve numaraları ile bunlar üzerindeki binalara numara verilmesi işlerini gerçekleştirmek.

...

İlçe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

- a) *Kanunlarla münhasıran büyükşehir belediyesine verilen görevler ile birinci fıkrafta sayılanlar dışında kalan görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak” hükmü yer aldığından bozulan yol ve kaldırımlar, büyükşehir belediyesinin yetki alanında kalan yerlerden ise onarımlarının Büyükşehir Belediyesince, ilçe belediyesinin yetki alanında kalan yerlerden ise ilgili ilçe belediyesince yapılması gerektiği ...* şeklindedir. Bu yetki paylaşımını ise büyükşehir belediyesi belirleyecektir.

- ii) Uyumsuzluğun yaşandığı bir başka konu ise şöyledir; “... *Büyükşehir Belediyesinin yetki alanındaki İlçe merkezi yollarının belirlendiği, 6360 sayılı Kanun ile köylerin mahalleye dönüştüğü ve 30.03.2014 tarihi itibarı ile Belediyelerin sorumluluk alanına girdiği, İlçe sınırları içerisinde dere üzerinden geçen yol üzerinde bulunan bir köprüye ihtiyaç duyulduğu, bahse konu yolun ... Büyükşehir Belediyesi’nin .. Meclis Kararı ile ... İlçe Belediyesinin yetki alanında olduğu ve dere ıslahının Büyükşehir Belediyelerine ait olduğu, yol geçişi üzerinde bulunan dere*

¹ 23.01.2015 tarihli ve 972 sayılı “Bozulan Yolların Onarımı” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

üzeri köprü'nün yapımı ile ilgili hangi belediyenin yetkili olduğu hususunda tereddüde düşüldüğü ..." belirtilerek Bakanlık görüşü sorulmaktadır.²

Verilen görüş, "... belirtilen işin dere islahı değil, yol geçişi üzerinde bulunan dere üzerine köprü yapımı olduğu, bahse konu yolun ... Büyükşehir Belediyesinin ... sayılı Meclis Kararı ile Büyükşehir Belediyesinin kontrol ve tasarrufuna bırakılan yollar üzerindeki köprülerin ... Büyükşehir Belediyesine, İlçe Belediyelerinin kontrol ve tasarrufunda olan yollar üzerindeki köprülerin yapımının ise İlçe Belediyelerine ait olması gerektiği, öte yandan söz konusu işin bedeli İlçe Belediyesince karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ... İlçe Belediyesi ile ortaklaşa veya ... Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılabileceği" şeklindedir.

iii) Bir başka uyuşmazlık ise, hayvan barınakları konusunda çıkmıştır. 6360 sayılı Kanun kapsamında kurulan Devir Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonu tarafından hayvan barınaklarının ilçe belediyelerine devredildiği, ancak İlçe Belediyesince işletilen hayvan barınağının Büyükşehir Belediyesine devredilmek istenildiğinden bahisle, hayvan barınaklarının işletilmesinin hangi belediyeye ait olduğu hususunda İçişleri Bakanlığı görüşü talep edilmiştir.

Uyuşmazlık konusuna verilen görüşte, Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliğinin 7' nci maddesindeki "*Belediyeler; a) Sahipsiz veya güçten düşmüş hayvanların toplatılması, kısırlaştırılması, aşılanması,*

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde yapılan kaçak yapıların büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin koordinatörlüğünde ilçe belediyelerince yıktırılmasının uygun olacağı şeklinde Bakanlık görüşü verilmiştir.

gerekli tıbbî bakımlarının yapılması ve işaretlenmesi, alındığı ortama geri bırakılması, sahiplendirilenlerinin kayıt altına alınmasıyla,..." hükümleri çerçevesinde ilçe belediyelerinin sorumluluk sınırları içerisindeki hayvan barınaklarının işletilmesinin öncelikle ilçe belediyelerinin sorumluluğunda olduğu, ancak büyükşehir belediye meclisinin yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkili olduğu değerlendirilmiştir.³

2. İMAR İLİŞKİN GÖREVLER

İmar uygulamaları belediyelerin önemli yetki ve görevlerindendir. Bu hususa ilişkin olarak da büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında uyuşmazlıklar çıkmaktadır.

i) Bu uyuşmazlıklardan birinde, "*Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde yapılan kaçak yapıların büyükşehirlerde büyükşehir belediyesince mi, ilçe belediyesince mi yıkılacağı*"

hususunda Bakanlık görüşü istenilmektedir.

775 sayılı Gecekondu Kanunun "*Yeniden gecekondu yapımının önlenmesi*" başlıklı 18' inci maddesinde; "*Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra, belediye sınırları içinde veya dışında, belediyelere, Hazineye, özel idarelere, katma bütçeli dairelere ait arazi ve arsalarda veya Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerlerde yapılacak, daimi veya geçici bütün izinsiz yapılar, inşa sırasında olsun veya iskân edilmiş bulunsun, hiçbir karar alınmasına lüzum kalmaksızın, belediye veya Devlet zabıtası tarafından derhal yıktırılır...*",

2.3.1988 tarihli ve 3414 sayılı Kanunun 775 sayılı Gecekondu Kanununa eklediği madde "775 sayılı Gecekondu Kanununun belediye sınırları ile mücavir alanlardaki tatbikatı için Toplu Konut İdaresi Başkanlığına verilen hak, yetki ve görevler ilgili belediyelere devredilmiştir. Belediyeler bu hak, yetki ve görevleri yetkili organları eliyle kullanırlar.

Büyük şehirlerde bu Kanunun tatbikatı büyük şehir belediyelerinin koordinatörlüğünde ilçe belediyelerince yapılır..." şeklindedir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerde yapılan kaçak yapıların büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin koordinatörlüğünde ilçe belediyelerince yıktırılmasının uygun olacağı şeklinde Bakanlık görüşü verilmiştir.⁴

ii) Bir başka uyuşmazlıkta ise, "... Büyükşehir Belediyesince, ilçe belediyelerinden talep edilen

2 23.10.2015 tarihli ve 14849 sayılı "Dere Üzerinde Köprü Yapılması" konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

3 15.04.2015 tarihli ve 5098 sayılı "Hayvan Barınakları" konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

4 29.06.2015 tarihli ve 8815 sayılı "Gecekonduların Yıkılması" konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

uygulama imar planı değişikliklerinin meclis tarafından reddedilmesi durumunda, ret kararlarının büyükşehir belediye meclisine iletilerek karara bağlanmasına gerek olup olmadığı” sorulmuştur.⁵ 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7 ve 14’ üncü maddesi ile Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin 17’ inci maddesi çerçevesinde; büyükşehir kapsamındaki ilçe belediye meclisleri tarafından alınan imara ilişkin kararların, kabul edilmesi veya reddedilmesine bakılmaksızın büyükşehir belediyesine iletilmesi ve kararın gelişinden itibaren üç ay içinde büyükşehir belediye meclisi tarafından nazım imar plânına uygunluğu yönünden incelenerek aynen veya değiştirilerek kabul edildikten sonra büyükşehir belediye başkanına gönderilmesi gerektiği yönünde görüş verilmiştir.

- iii) Diğer bir benzer uyumsuzlukta da *“Planlarla ilgili her aşamada Büyükşehir Belediyelerince; alt kademe planlarının yalnız üst kademe plana aykırılık nedeniyle değil, aynı zamanda mevzuata aykırılık tespit edildiği durumda, plan tadilatı veya geri iade edilmesinin mümkün olduğu ...”* şeklinde görüş tesis edilmiştir.⁶

3. VERGİ VE DİĞER GELİRLERİN PAYLAŞIMI

Gelirler konusunda ihtilaf, genellikle vergi ve harçların hangi idare tarafından alınacağı konusunda çıkmaktadır. Zira diğer paylar merkezi hükümet tarafından ilgili belediyeye

tahsis edildiğinden bu alanda uyumsuzluk çıkması ihtimali zayıftır.

- i) İlan ve reklam gelirlerine ilişkin olarak *“Büyükşehir Belediye Başkanlığınca... ilçeleri sınırları içerisinde ve ilçe belediyelerinin yetkisinde bulunan alanlara yeni reklam materyalleri ve kent mobilyaları yapıldığı belirtilerek söz konusu mevzuata aykırılığın giderilmesi istenildiği belirtilmiş; 6360 sayılı Yasa ile 30 Mart 2014 tarihinden önce oluşturulan Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunca devir konusu yapılmayan ve Büyükşehir Belediyelerinin mülkiyetinde olan kent mobilyalarının (Billboard, Raket, Megalight vb.) kullanım hakkının, asılacak yerleri ile ebatlarının belirlenmesinin ve tasarruf yetkisinin büyükşehir belediyelerinde mi, yoksa ilçe belediyelerinde mi olacağı konusunda tereddüde düşüldüğünden bahisle ...”* uyumsuzluk konusu Bakanlık Hukuk Müşavirliğine intikal etmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun *“Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları”* başlıklı 7’ inci maddesinin (g) bendi ve *“Belediyeler arası hizmet ilişkileri ve koordinasyon”* başlıklı 27’ nci maddesi hükümleri ile 5393 sayılı Belediye Kanunun *“Belediyenin yetkileri ve imtiyazları”* başlıklı 15’ inci maddesinin (n) fıkrasında; *“Reklam panoları ve tanıtıcı tabelalar konusunda standartlar getirmek.”* hükmü çerçevesinde, büyükşehir belediye sınırları içerisinde ilan ve reklam asılacak yerler ve ilan ve reklamların şekil ve ebadını belirleme yetkisinin büyükşehir belediyelerinde olduğu; Büyükşehir belediyelerinin meydan, cadde, bulvar, park vb. alanlarda hizmet sunumunda yetki ve

görev paylaşımını kendisinin yapacağı; Bu paylaşıma göre Büyükşehir Belediyesince inşa edilen ve hizmet sunumu kendisince yapılan meydan, cadde, bulvar, park vb. alanlardaki ilan ve reklam panolarında tasarruf yetkisinin Büyükşehir Belediyesinde olduğu; Bu alanlar dışında ise tasarruf yetkisinin ilçe belediyelerine ait olduğu şeklinde görüş tesis edilmiştir. Ayrıca, kent mobilyaları ile ilan ve reklam panolarının mülkiyeti konusunda ortaya çıkan ihtilaflarda ise mevcut durumun koşulları dikkate alınarak 6360 sayılı Kanun kapsamında Devir, Tasfiye ve Paylaştırma Komisyonunun yetki kullanabileceği değerlendirilmiştir.⁷

- ii) Bir başka uyumsuzluk işgal harçları ekseninde doğmuştur. Buna göre, *“... İlçe Belediyesi sınırları içerisinde ... işletme ruhsatı verilerek faaliyette bulunan işyerlerinin kaldırım üzerine yapmış oldukları işgallerle ilgili iş ve işlemlerin Büyükşehir Belediyesince mi, İlçe Belediyesince mi yürütüleceği hususu ...”* İçişleri Bakanlığı Hukuk Müşavirliğine sorulmuştur.⁸

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 ve 27’ nci maddeleri ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunun 52’ nci maddesinde; *“Belediye sınırları içinde bulunan aşağıdaki yerlerden herhangi birinin satış yapmak veya sair maksatlarla ve yetkili mercilerden usulüne uygun izin alınarak geçici olarak işgal edilmesi, İşgal Harcına tabidir:*

...

5 28.04.2015 tarihli ve 5703 sayılı “İlçe Belediyelerinin İmara İlişkin Kararları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

6 27.08.2015 tarihli ve 12063 sayılı “İmara İlişkin Meclis Kararları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

7 18.09.2015 tarihli ve 13278 sayılı “İlan ve Reklam Billboardları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

8 03.04.2015 tarihli ve 4567 sayılı “İşgal-lerle ilgili işlemler” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

2. Yol, meydan, pazar, iskele, köprü gibi umuma ait yerlerden bir kısmının herhangi bir maksat için işgali,

...” hükümleri çerçevesinde, söz konusu caddenin dağılımının Büyükşehir Belediye Meclisi kararıyla hangi belediyeye verilmişse, işgallerle ilgili iş ve işlemlerin de bu belediye tarafından yürütülmesi gerektiği, şayet bu yönde bir karar alınmamışsa 5216 sayılı Kanunun 27’ nci maddesinde yazılı *“Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.”* hükmüne göre hareket edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

- iii) Gelire ilişkin bir başka uyuşmazlık ise kaynak suları ile ilgili 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında alınması gereken harçların ilçe belediyelerince mi, yoksa büyükşehir belediyesince mi tahsil edileceği hususunda çıkmıştır. Bu hususta, her ne kadar kaynak suları harçlarının nasıl tahsil edileceğine dair kanun ve yönetmeliklerde açık bir hüküm bulunmasa da kaynak suları harçlarının tahsil edilmesi görevinin birinci derecede ilçe belediyelerinin görev ve yetkisinde olduğu, ancak büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içerisinde kalıyorsa büyükşehir belediyelerinin de Kaynak Suyu Harcı tahsil edebileceği şeklinde görüş tesis edilmiştir.⁹

9 27.05.2015 tarihli ve 7018 sayılı “Kaynak Suları Harcı” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

Büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasındaki başlıca uyuşmazlık konuları çeşitli hizmetlerin hangi belediye tarafından sunulacağı; imara ilişkin görevler; vergi ve diğer gelirlerin paylaşımı; ruhsat yetkisine ilişkin işlemler; adlandırmaya ilişkin işlemler olarak saptanmıştır.

4. RUHSAT YETKİSİNE İLİŞKİN İŞLEMLER

Belediyelerin çeşitli işyerleri başta olmak üzere düzenledikleri ruhsatlar kişiler bakımından önemlidir. Ayrıca belediyelerin doğrudan ya da şirketleri eliyle yürüttükleri iktisadi işler de söz konusudur. Bunun dışında belediyeler bazı işleri müstecir marifetiyle gördürebilmektedirler.

Otoparklar özellikle büyükşehirlerde önemli bir sorun teşkil etmektedir. Bu hususa ilişkin olarak şu örnek ilginçtir; *“... ili sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve ilçe belediyelerince gelir elde edilen tüm açık, kapalı ve katlı otoparkların mülkiyetinin hangi belediyeye ait olması gerektiğine ilişkin ...”* görüş bildirilmesi istenilmektedir.¹⁰

10 06/07/2015 tarihli ve 9160 sayılı “Otoparkların Mülkiyeti” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7’ nci maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinde; *“Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işlettiirmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.”*, hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 23, 26 ve 27’ nci maddeleri ile 3194 sayılı İmar Kanununun 37’ nci maddesi çerçevesinde hem büyükşehir belediyelerinin, hem de büyükşehir ilçe belediyelerinin otopark yapma görev ve yetkisinin olduğu, büyükşehir belediyelerinin sınırları içinde ilçe belediyelerince yaptırılan açık, kapalı ve katlı otoparkların mülkiyetinin devrine ilişkin 6360 sayılı Kanuna herhangi bir hüküm konulmadığı göz önüne alındığında, üzerinde otopark yaptırılan taşınmaz tapu kayıtlarında hangi belediyenin üzerinde görünüyorsa otoparkın mülkiyetinin de o belediyeye ait olması gerektiği; ancak işletme ve konuya ilişkin ruhsat yetkisinin büyükşehir belediyelerine ait olduğu değerlendirilmiştir.

5. ADLANDIRMAYA İLİŞKİN İŞLEMLER

Bir beldedeki mahalle, cadde ve park gibi alanların adlandırılması belediyelerin yetkisine bırakılmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 9 uncu maddesinde; *“... Belediye sınırları içinde mahalle kurulması,*

kaldırılması, birleştirilmesi, bölünmesi, adlarıyla sınırlarının tespiti ve değiştirilmesi, belediye meclisinin kararı ve kaymakamın görüşü üzerine valinin onayı ile olur. ...”; hükmü temel düzenlemedir. Dolayısıyla, belediyenin bu yetkisi idari vesayet denetimine tabidir.

Konuya ilişkin olarak; “... Büyük Şehir Belediye Meclisinin almış olduğu kararlar ... *İlçe Belediyesi sınırlarında bulunan bazı mahalle isimlerinin değiştirildiği, bu değişikliğin ilçe belediyesi sınırlar içerisinde olması nedeniyle ... İlçe Belediyesinin kararına ihtiyaç olup olmadığı*” hususunda uyuşmazlık çıkmıştır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 5 inci maddesinin ilk fıkrası; “*Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlarıdır.*”; Kanunun 28 inci maddesi; “*Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır.*”; hükümleri konuya ilişkin temel düzenlemelerdir. Bu çerçevede, 5393 sayılı Belediye Kanununun 9 uncu maddesine istinaden, büyükşehir sınırları içerisinde bulunan ilçe belediyelerinin mahalleleri ile ilgili isim değişikliklerinde yetkili oldukları şeklinde görüş oluşturulmuştur.¹¹

11 17.04.2015 tarihli ve 5190 sayılı “Mahalle İsim Değişikliği” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasındaki ilişkinin iyi ve açık tanımlanması gerekmektedir. Uygulamada büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasında yetki ve görev uyumazlığı çıktığı; çözümü için İçişleri Bakanlığı’na konunun intikal ettiği birçok olay görülmektedir. Çalışmanın ilgi alanı büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan yetki ve görev uyumazlığı konusundaki güncel tartışmalardır. Bu nedenle, Hukuk Müşavirliğine intikal eden ve Bakanlık görüşü haline gelmiş konular tartışılmıştır.

5216 sayılı Kanunun 27’ nci maddesine göre, “Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.” hükmü temel bir yetki içermektedir. Ancak, idari vesayet yetkisi çerçevesinde İçişleri Bakanlığı uyumazlıkların çözümünde nihai yetkili mercidir.

Büyükşehir belediyeleri ile büyükşehir ilçe belediyeleri arasındaki başlıca uyumazlık konuları çeşitli hizmetlerin hangi belediye tarafından sunulacağı; imara ilişkin görevler; vergi ve diğer gelirlerin paylaşımı; ruhsat yetkisine ilişkin işlemler; adlandırmaya ilişkin işlemler olarak saptanmıştır. Ancak bu konular dışında da bazı uyumazlıklar listeye eklenebilir. Seçilen uyumazlık konuları sıklık derecesi esas alınarak belirlenmiştir. Bu çalışma mevzuat çalışmaları sırasında yol gösterici olabilir. Norm (hukuk kuralı), reeli yani mevcut durumu belirlemektedir. Ancak reelden yola çıkarak norm oluşturulması da önemlidir. Böyle bir metodoloji ile uyumazlıklar sınırlandırılabilir.

KAYNAKÇA

23.01.2015 tarihli ve 972 sayılı “Bozulan Yolların Onarımı” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
27.05.2015 tarihli ve 7018 sayılı “Kaynak Suları Harcı” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
03.04.2015 tarihli ve 4567 sayılı “İşgallerle İlgili İşlemler” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

15.04.2015 tarihli ve 5098 sayılı “Hayvan Barınakları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
17.04.2015 tarihli ve 5190 sayılı “Mahalle İsim Değişikliği” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
28.04.2015 tarihli ve 5703 sayılı “İlçe Belediyelerinin İmara İlişkin Kararları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
29.06.2015 tarihli ve 8815 sayılı “Gecekonduların Yıkılması” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.

06.07.2015 tarihli ve 9160 sayılı “Otoparkların Mülkiyeti” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
27.08.2015 tarihli ve 12063 sayılı “İmara İlişkin Meclis Kararları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
18.09.2015 tarihli ve 13278 sayılı “İlan ve Reklam Billboardları” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.
23.10.2015 tarihli ve 14849 sayılı “Dere Üzerinde Köprü Yapılması” konulu Hukuk Müşavirliği Görüşü.